
Role Evropského parlamentu ve skandálu s koňským masem

Ochrana spotřebitele: „Vím, co jím?“

MUDr. Olga Sehnalová, MBA
poslankyně Evropského parlamentu

15. května 2013, Praha

Evropský parlament a skandál s koňským masem I.

- 18. února – zasedání Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI)
 - Poslanci požadují další testy v potravinářském řetězci a přísnější sankce pro podvodníky spíše, než novou legislativu. Výbor také vyzval členské země, aby lépe dodržovaly existující pravidla pro označování potravin a více spolupracovaly na sledovatelnosti potravin v EU.
 - McAvan (S&D): „Potřebujeme nezávislou hygienickou stanici. Opravdu si Komise myslí, teď po to všem co jsme se dozvěděli za poslední dva týdny, veřejnost může důvěřovat výrobcům, že se při hygienických kontrolách, které vykonávají oni sami, budou chovat odpovědně?“

Evropský parlament a skandál s koňským masem II.

- 28. února – mimořádné zasedání ENVI, výměna názorů s komisařem Borgem
 - Poslanci poukazují na krizi spotřebitelské důvěry, selhání při prosazování právních předpisů EU v kontrolách potravinového řetězce a nedostatek odrazujících sankcí v případě potravinářských podvodů.
 - EU musí zlepšit sledovatelnost potravin v rámci celého řetězce, od farmy až ke koncovému spotřebiteli
 - Přísnější sankce, aby potravinářské podniky ztratily jakoukoliv motivaci generovat zisk z podvádění spotřebitelů
 - Zodpovědnost členských států provádět kontroly, na druhou stranu patrné škrty ve financování a snižování zaměstnanců zákonitě vedou k omezení kvality kontrol – EU by měla vědět, kolik kontrol národní orgány provádějí, za jakých podmínek (zda jsou např. návštěvy předem oznamovány), a z těchto inspekcí by měly existovat záznamy

Evropský parlament a skandál s koňským masem III.

- 12. března – plenární zasedání EP ve Štrasburku, debata jak se vypořádat s podvody při označování potravin?
 - Poslanci vyzvali Komisi, aby posílila inspekce v masokombinátech a zvýšila nezávislé kontroly při kontrolách dodržování směrnice o hygieně potravin.
 - Podpora Komisi v tom, aby urychlila dokončení probíhající studie o štítcích s původem masa ve zpracovaných potravinách. Evropský parlament dříve hlasoval pro přísnější pravidla popisů na obalech, aby přinutil firmy přijmout zodpovědnost za své dodavatele.
 - Zároveň musíme zajistit dostatek kontrol na místech, kde se porcuje maso, tam se problém poprvé objevil. Změny v kontrole hygieny masa z roku 2006 zmenšily počty kontrol zejména na těchto místech. Už neprobíhají denní neohlášené kontroly, místo toho jsou kontroly předem ohlášeny a probíhají jednou za tři až šest měsíců.
 - Až Komise v průběhu tohoto roku představí revizi směrnice o hygieně potravin, budeme prosazovat lepší kontrolu ze strany veřejných orgánů. Pro dobro zákazníků a zajištění práva na bezpečné potraviny nechceme spoléhat na samoregulaci ze strany potravinářského průmyslu.

Nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům – I.

- Přijato plénem EP 6. července 2011, použije se od 13. 12. 2014 (nutriční informace až od 12/2016)
 - Několik důležitých změn pro spotřebitele, mj.:
 - Povinné údaje o výživové hodnotě potravin
 - Rozšíření okruhu potravin s povinným označováním země původu (vepřové, skopové, kozí a drůbeží maso) – doposud pouze ovoce a zelenina, olivový olej, med, ryby a hovězí maso
 - Přehlednější informace o potravině (umístění na viditelném místě, snadná čitelnost, minimální velikost písma)
-

Nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům – II.

- Většina europoslanců chtěla rozšířit povinné označování země původu na více výrobků – mléko a jiné výrobky s jedinou složkou, maso používané jako přísada)
- Odmítnuto Radou (členskými státy), kompromis – před rozšířením označení původu musí Komise vypracovat hodnocení dopadů a posoudit proveditelnost a potenciální náklady těchto požadavků na označování
- Zpráva o možném rozšíření povinného označování masových přísad musí být Komisí vyhotovena do dvou let od vstupu nařízení v platnost

Očekávání spotřebitelů na vnitřním trhu – Eurobarometr č. 389

- Publikován v červenci 2012, více než 26.500 respondentů ze všech členských států EU, průzkum veřejného mínění, který si nechává zpracovat Evropské komise.
- Drtivá většina dotázaných občanů EU uvádí, že kvalita (96%) a cena (91%) jsou pro ně důležité při nákupu potravin, přičemž velká většina (71%) uvádí, že je pro ně důležitý původ potravin.
- Průzkum se zajímal i o to, jestli si Evropané u potravin všímají značek kvality. Dvě třetiny dotázaných potvrdilo, že při nákupu kontrolují, zda mají dané produkty označení jakosti zaručující speciální vlastnosti potravin.
- Pouze menšina obyvatel EU se však loga rozpoznává, nejvíce logo Fairtrade (36 %).

Zdroj: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_389_en.pdf

Očekávání spotřebitelů na vnitřním trhu – studie BEUC

- Evropská organizace spotřebitelů (BEUC) zveřejnila koncem ledna 2013 studii, věnující se označování původu potravin
 - U převážné většiny základních potravin je označování dobrovolné, proto často informace o původu úplně chybí, nebo jsou zavádějící.
 - Spotřebitelé ze čtyř zemí EU (Francie, Polsko, Rakousko a Švédsko) odpovídali na otázky přehlednosti značení či očekávání při nákupu potravin.
 - Výsledky studie potvrdily dlouhodobý trend vysoké poptávky po informacích ohledně původu potravin. **70 % spotřebitelů považuje původ zboží jako jeden z hlavních faktorů při jeho výběru.**
 - Největší zájem je o informace u masa, mléčných výrobků či ovoce a zeleniny. Většina spotřebitelů by se spokojila s informací o zemi původu, někteří požadují i určení specifického regionu.
 - Spotřebitele rovněž zajímají informace o zpracování potravin, tedy nejen odkud pochází maso, ale kde bylo zpracováno do výsledného výrobku, například šunky.
 - Naopak **pouze jeden zákazník z deseti** si vystačí s označením "**vyrobena v EU**".

Závěrem

- Skandál s koňským masem příkladem klamání evropských spotřebitelů.
- Spotřebitelé žádají na první pohled srozumitelné a především pravdivé informace a mají na to plné právo.
- Současná pravidla označování původu jsou nedostatečná. Veškeré maso, mléko, nezpracované potraviny či jednosložkové potraviny by měly být povinně označeny zemí původu. Spotřebitelé si navíc nevystačí s označením, zda produkt pochází či nepochází z EU.
- Ať platí, že český výrobek skutečně pochází z ČR, nejen jeho přebal.
- V EP opakovaně upozorňuji na praktiky klamání spotřebitelů. Problém dvojí kvality výrobků v různých zemích EU je jedním z nich. Stejný obal, různé složení bez jasného odlišení od originálu. Opakovaně, nyní již i s dalšími kolegy, žádám po Evropské komisi řádné prošetření indicií a dílčích průzkumů, které naznačují, že v zemích střední a východní Evropy jsou spotřebitelům dodávány některými výrobci produkty stejného názvu a obalů, ale různého složení, a tedy i kvality. Ze strany Evropské komise dostávám stále tutéž odpověď. Pokud je bezpečnost těchto produktů v pořádku, pak kvalita je věcí relativní a v případě potravin otázkou chuťových a cenových preferencí...
- A tak, milí spotřebitelé, vlastně je to všechno v našich rukou a tedy i naše vina. **Jsme to, co jíme.**

Děkuji za pozornost!

www.sehnalova.cz

www.twitter.com/OlgaSehnalova

